

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
келажаги
буюк
давлат

2021 йил — ЁШЛАРНИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ВА АҲОЛИ САЛОМАТЛИГИНИ МУСТАҚАМЛАШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2021 йил 26 декабрь, № 277 (8057)

Якшанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ҚАШҚАДАРЁДА ГЛОБАЛ МИҚЁСДАГИ НОЁБ ЗАВОД ИШГА ТУШИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 25 декабрь куни Қашқадарё вилоятидаги «Uzbekistan GTL» заводига ташриф буюрди.

Бу жой атиги бир неча йил олдин қуруқ чўл эди. Қисқа вақтда бу ерда гигант корхона, кимё кластери қад ростлади. Унинг қурилиши давлатимиз раҳбарининг доимий эътиборида бўлиб келди. Президентимиз 2017 ва 2018 йилларда бу ерга келиб, жараён билан яқиндан танишган эди. Охириги йиллардаги пандемия шароитида ҳам иш тўхтовсиз давом эттирилиб, завод бугун қуриб битказилди.

Шавкат Мирзиёев мажмуа бўйлаб юриб, технологияларни қўздан кечирди. Завод ҳам қиймати, ҳам миқёсига кўра улкан. Унинг қиймати 3 миллиард 420 минг доллар, бинолар майдони 135 гектар. Қурилишда бир вақтнинг ўзида 13 мингдан ортиқ муҳандис ва ишчилар катнашгани бу ерда нақадар кенг қўламли ишлар бажарилганини кўрсатади. Бундай йирик мажмуа шу пайтгача жаҳонда

фақат 4 та давлатда — Қатар, Нигерия, Жанубий Африка Республикаси ва Малайзияда барпо этилган, холос. Заводда Япония, Корея, Сингапур, АҚШ, Германия, Италия, Буюк Британия, Россия, Хитой каби 24 та давлатдаги 130 га яқин етакчи корхоналарда тайёрланган 10 мингдан зиёд ускуналар ўрнатилган. Технологик ечимлар, ускуна ва жараёнларни қўллаш учун 140 та халқаро лицензия ва

патентлар олинган. Уларнинг аксарияти дунёда ягона ва ноёб. Президент мутасаддиларга геологик қидирув ишларини чуқурлаштириб, бу ердаги заводлар унун хом ашё захирасини кенгайтириш бўйича кўрсатмалар берди. — Бу тармоқда ҳали режаларимиз кўп. Уларга кафолатланган хом ашё керак. Илгари конни топдик — сотдик. Ҳозир ўзимизда қайта ишлаб, халқимизга манфаат келтиришга ҳаракат қилияпмиз.

Келажақда бу ердаги маҳсулотларга талаб ошиб боради. Дунё «яшил иқтисодиёт»га ўтатишти. Шунинг учун янги геофизик ускуналардан фойдаланиб, геологик тадқиқотларни чуқурлаштириш керак, — деди Шавкат Мирзиёев.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати суратлари.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ҚУДРАТЛИ ИҚТИСОДИЙ САЛОҲИЯТИНИНГ ЯҚҚОЛ НАМОЁНИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Қашқадарё вилоятининг Ғузор туманида «Uzbekistan GTL» заводининг ишга туширилишига бағишланган тантанали маросимдаги нутқи

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар! Мухтарам меҳмонлар! Хонимлар ва жаноблар! Аввало, сиз, азизлар билан улғу аллома ва саркардалар юрти бўлмиш саховатли Қашқадарё заминидан қуришиб турганимдан гоёт мамнунман. Бугун, Янги йил арафасида мамлакатимиз санъатини яна бир ёрқин саҳифа очаётган улкан воқеага гувоҳ бўлиб барчамизга чексиз қувонч бағишлайди. Ўз бағрида ноёб бойликларини асраб келаётган Ғузор туманида суялтирилган синтетик маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган «Uzbekistan GTL» заводи ишга туширилмоқда. Албатта, бундай улкан мажмуанинг қурилиши кейинги йилларда мамлакатимизда санъат ривожини сифат жиҳатидан янада юқори босқичга олиб чиқиш бўйича амалга ошираётган сиёсатимиз натижаси, десак, тўри бўлади.

Сизларга яхши маълумки, яқунланаётган 2021 йилнинг ўзида мамлакатимизда қатор йирик лойиҳалар амалга оширилди. Жумладан, «Навоийазот»да — аммиак, карбамид ва азот кислотаси ишлаб чиқарадиган мажмуалар, Навоий кон-металлургия комбинатида — бешинчи ва еттинчи гидрометаллургия заводлари, Қарманда — биринчи қуёш электр станцияси ишга туширилди. Республикаимиз бўйича электр энергияси хисобини юритиш ва назорат қилиш тизими иш бошлагани ҳам ана шундай катта ишларимиз қаторига кирди. Бугун ишга туширилаётган завод ўзининг ноёб технологик устуликларини ва юқори ишлаб чиқариш қуввати билан ана шу лойиҳалардан алоҳида ажралиб туради, десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз. Бундай йирик мажмуа шу пайтгача жаҳонда фақат 4 та давлатда — Қатар

(2 та), Нигерия, Жанубий Африка Республикаси ва Малайзияда барпо этилгани ҳам бу фикрни тасдиқлайди. Ушбу мажмуа қурилишида бир вақтнинг ўзида 13 мингдан ортиқ муҳандис ва ишчи-қурувчилар катнашгани бу ерда қисқа муддатда нақадар кенг қўламли ишлар амалга оширилганини кўрсатади. Заводда Япония, Корея, Сингапур, АҚШ, Германия, Италия, Буюк Британия, Россия, Хитой каби 24 та давлатдаги 130 га яқин етакчи корхоналарда ишлаб чиқарилган 10 мингдан зиёд ускуналар ўрнатилди. Ишлаб чиқаришга доир технологик ечимлар, ускуна ва жараёнларни қўллаш учун 140 та халқаро лицензия ва патентлар ишлатилди. Уларнинг аксарияти дунёда ягона ва ноёб эканини алоҳида таъкидлаш лозим. Бир сўз билан айтганда, ушбу завод мамлакатимизда ва умуман,

минтақамизда нефть-газ-кимё саноати соҳасидаги энг йирик корхонадир. Янги Ўзбекистоннинг қудратли иқтисодий салоҳияти айнан ана шундай мажмуаларда яққол намоён бўлади. Қуйидаги рақамлар ҳам шундан далолатдир. Мажмуада йилига 3,6 миллиард метр куб табиий газ қайта ишланиб, қиймати 1 миллиард доллардан зиёд бўлган 1,5 миллион тонна тайёр суюқ маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Жумладан, 307 минг тонна авиакеросин, 724 минг тонна дизель ёқилғиси, 437 минг тонна нафта, 53 минг тонна суялтирилган газ тайёрланади. Ушбу маҳсулотлар хисобидан йилига 500 миллион долларлик импорт ўрни қопланади, 200 миллион долларлик экспорт ва бюджетга 2 триллион сўмлик солиқ тушумлари тушиши таъминланади. Алоҳида таъкидлаш керак, биз 300 мил-

лион долларлик газни қайта ишлаб, уни қиймати 3 баробар юқори ва дунё бозоридида талаб катта бўлган тайёр маҳсулотларга айлантiramиз. Бунинг учун тўла ассимиз бор. Чунки бу ерда ишлаб чиқарилган авиакеросин бошқа заводлар маҳсулотига нисбатан жуда тоза ва сифатли бўлиб, энг замонавий самолётларга мўлжаллангани учун унга ҳаммаша талаб юқори ҳисобланади. Заводда ишлаб чиқариладиган дизель ёқилғиси ҳам камида «Евро-6» стандартларига жавоб берадиган бўлиб, минтақамизда бундай тоза маҳсулот ишлаб чиқарадиган корхона умуман мавжуд эмас. Бу эса, ўз навбатида, ушбу маҳсулотлар хисобидан республикада авиация хабарларини ташкил этиш ҳамда юк ташишда хизмат қиладиган йирик логистика компанияларини ривожлантиришга мустақам замин яратди.

Яна бир муҳим жиҳати шундаки, заводни электр энергияси билан таъминлашда ҳам инновацион ечимлар қўлланилган. Янги технологик жараёнларда ҳосил бўладиган буғ хисобидан йилига 650 миллион киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқарилиб, завод ўзини ўзи энергия билан таъминлайди. Бу ерда ишлаб чиқариш жараёни тўлиқ автоматлаштирилган. Технологияларни бошқариш, мониторинг ва хавфсизликни таъминлаш каби муҳим жараёнларга инсон омилли таъсири жуда кам даражада. Шу ўринда бугун GTL технологиясига бутун дунёда талаб кун сайин ортиб бораётганини қайд этиб ўтмоқчиман. Шу боис АҚШ, Канада, Норвегия ва бошқа қатор давлатларнинг етакчи компаниялари ҳам ана шундай лойиҳаларни амалга оширишга киришмоқда.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ДАВЛАТ ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИНИНГ АКАДЕМИК ВА ТАШКИЛИЙ-БОШҚАРУВ МУСТАҚИЛЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ БЎЙИЧА ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сон Фармони билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясида белгиланган вазифалар ижросини изчил таъминлаш, шунингдек, олий таълим муассасаларининг мустақиллигини кенгайтириш, улар фаолиятида давлат маъмурий бошқарувини кескин қайта қилиш ҳамда шу орқали ўзгарувчан меҳнат бозори талабларига жавоб бера оладиган юқори малакали кадрлар тайёрловчи давлат олий таълим муассасаларини шакллантириш мақсадида:

1. 2022/2023 ўқув йилидан бошлаб молиявий мустақиллик берилган давлат олий таълим муассасаларига қуйидаги қўшимча ваколатлар берилсин:

а) академик мустақиллик соҳасида:

ўқув режалари, ўқув дастурлари, малака талабларини касбий стандартлар асосида тасдиқлаш, таълим тилини ҳамда таълим йўналишлари ва мутахассисликларини хусусиятларини инобатга олган ҳолда таълим олиш шаклини белгилаш;

(Давоми 4-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ДАВЛАТ ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИГА МОЛИЯВИЙ МУСТАҚИЛЛИК БЕРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Олий таълим тизимини амалга ошириладиган ислохотлар самардорлигини ошириш, давлат олий таълим муассасаларининг барқарорлигини таъминлаш, моддий-техника базасини мустақамлаш масалаларини мустақил ҳал этиш, илмий-тадқиқот фаолиятига маблағларни жалб этиш имкониятини кенгайтириш ҳамда олий таълим муассасалари ўртасида рақобат муҳитини ривожлантириш мақсадида:

1. Молиявий мустақиллик берилган давлат олий таълим муассасалари рўйхати 1-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Молиявий мустақиллик берилган давлат олий таълим муассасаларига 2022 йил 1 январдан бошлаб

қуйидаги масалалар бўйича мустақил қарор қабул қилиш ваколати берилсин:

таълим хизматлари бозоридида талабни инобатга олган ҳолда тўлов-контракт асосида ўқитиш қийматини белгилаш;

талабаларнинг тўлов-контракт маблағларини тўлаш мuddатларини белгилаш ва узайтириш;

таълим жараёнига замонавий педагогик технологияларни қўллаш оладиган ва илмий изланиш олиб борадиган маҳаллий ҳамда хорижий профессор-ўқитувчи ва мутахассисларни шартнома асосида жалб қилиш;

(Давоми 4-бетда).

«МЕНИНГ ПРЕЗИДЕНТИМ» ИЖОДИЙ ИШЛАР ТАНЛОВИ ҒОЛИБЛАРИ АНИҚЛАНДИ

Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерациясида «Менинг Президентим» ижодий ишлар танлови ғолибларини тантанали тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

Рағбат

Тадбирда парламент аъзолари, Халқ таълими вазирлиги, Республика Маънавият ва маърифат маркази мутасаддилари, ёзувчи ҳамда журналистлар, олимлар, шунингдек, худудий студиялардан онлайн алоқа тизими орқали маҳаллий ҳокимлар, ўқитувчилар, оналар, мактаблар директорлари ҳамда қасаба уюшмалари вакиллари қатнашди. Таъкидланганидек, давлатимиз раҳбари ташаббуси билан амалга оширилаётган ислохотлар натижасида мамлакатимизда таълим масаласи

давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Буюк алломалар эътироф этганидек, Ватан тақдирини ёшлар тарбияси ҳал қилади ва нажот фақат ва фақат билимдир. Айни шу мезонлардан келиб чиққан ҳолда, Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси Халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорликда юртимизда сўнгги йилларда амалга оширилаётган улкан ислохотлар моҳиятига бағишланган «Менинг Президентим» ижодий ишлар танловини ўтказишга қарор қилди.

3

Янги Ўзбекистон қудратли иқтисодий салоҳиятининг яққол намоёни

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Қашқадарё вилоятининг Ғузор туманида «Uzbekistan GTL» заводининг ишга туширилишига бағишланган тантанали маросимдаги нутқи

(Давоми. Бошланishi 1-бетда).

Халқаро энергетика агентлиги ҳисоб-китобларига кўра, GTL маҳсулотларини ишлаб чиқариш 2030 йилга бориб 2 баробар ўсади.

“Uzbekistan GTL” заводи маҳсулотларидан хом ашё сифатида фойдаланган ҳолда, янада юқори қўшилган қийматли янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш бўйича ҳам режаларимиз бор. Жумладан, завод негизда алкил-бензол, бутен ва гексен, синтетик мойлар, малеин ангидрид, эмulsion қўшимчалар, катализаторлар каби маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича қиймати 620 миллион доллар бўлган 6 та лойиҳа амалга оширилади. Уз навбатида, бу яримтайёр маҳсулотлар кимё ва маиший кимё, текстиль, чарм ва мебель, қурилиш материаллари ва электротехника каби соҳаларда кен қўлланилади.

Яна бир муҳим жиҳат — заводда ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар жонҳонда энг юқори экологик талаблар, норма ва стандартларга тўлиқ жавоб беради. Ана шу заводни ишга тушириш орқали биз “яшил иқтисодиёт” сари яна бир жиддий қадам қўймоқдамиз.

“Uzbekistan GTL” заводидида фойдаланиладиган ёқилги бошқа аъънавий ёқилгиларга нисбатан 40 фоиз кам чикинди ва зарарли газ ҳосил қилади. Бунинг ҳисобидан йилга 13,5 минг тонна — шунга эътибор беринг — 13,5 минг тонна зарарли газларнинг ҳавога тарқалишига йўл қўйилмайди.

Биз учун яна бир ўта муҳим томони шундаки, завод ишга тушганидан кейин жами 1 минг 300 нафар мутахассис юқори даромадли, доимий иш ўрнига эга бўлади.

Заводнинг қурилиши маҳаллий қурувчи ва муҳандисларнинг янги авлодини тайёрлашга замин яратиб, улarga энг илгор технологияларни ўзлаштириш имконини бергани ҳам гоят аҳамиятлидир. Ана шу тажриба келгусида мамлакатимизда янги санаят объектларини ўз кучимиз билан барпо этишда албатта жуда керак бўлади.

Мени қувонтирадиган яна бир жиҳат — завод қурилишида қатнашган мутахассисларнинг қарийб 80 фоизи ўзимизнинг маҳаллий кадрлар, хусусан, янгича ишлашга чанқоқ, азму шижоатли ёшларимиздир.

Бу ёшлар — Янги Ўзбекистон ёшлари. Улар миллий санаятимиз раванкига муносиб ҳисса қўшиб, бу йўлда “олтин фонд”имизга айланади, деб ишонаман.

Биз бунинг учун барча шароитни яратамиз. Аввало, Қашқадарёда ёшларни касб-хунарга ўқитишни янгича ёндашув асосида ташкил этамиз. Бунда ҳудуддаги барча касб-хунар марказларини “Шўртан газ-кимё” мажмуаси, Муборак газни қайта ишлаш ва янги “Uzbekistan GTL” заводларига бириктираемиз. Улар ўз соҳалари учун кадрлар тайёрлашнинг янги майдонини ташкил этади.

Энди ушбу корхоналарнинг раҳбарлари вилоятда нефть-газ ва кимё санаятининг истиқболли йўналишлари учун кадрлар тайёрлаш режаларини белгилайди,

касб-хунар марказларининг ўқув дастурлари ва ўқитиш методикасини замонавий ишлаб чиқариш талаблари асосида қайта қўриб чиқади, ўқиш жараёнини ишлаб чиқариш билан узвий боғлаб, ҳар бир ўқувчининг ўз мутахассислиги бўйича бево-сита заводларда амалиёт ўташини ташкил этади. Бунда, айниқса, ёшларни янги ўрнатилган мураккаб ускуналарда ишлаш, уларни автоматлашган ҳолда бошқариш, технолог, аргон пайвандлаш каби замонавий касб ва малакаларни ўргатишга алоҳида эътибор қаратилади. Таълим жараёнига хорижий мутахассислар жалб қилинади, замонавий дастурий таъминот ва симуляторлар олиб келинади.

Хурматли ватандошлар! Барчамизга яхши маълумки, мамлакатимиздаги биринчи нефть-кимё корхонаси бўлган “Шўртан газ-кимё” мажмуаси 20 йилдан бери фаолият юри-тиб келмоқда.

Фурсатдан фойдаланиб, ўзининг фидокорона меҳнати билан Ватанимизнинг иқтисодий мустақиллигига муносиб ҳисса қўшиб келаётган “Шўртан газ-кимё” мажмуасининг 4 минг кишилик жамоасини ушбу қутлуг сана билан чин қалбимдан табриклаб, уларнинг барчасига энг эзгу тилакларимни билдираман.

Ушбу мажмуада ўтган 20 йил давомида 78 миллиард метр куб газ қайта ишланиб, 2,4 миллион тонна полиэтилен, 4 миллион тонна суолтирилган газ ва конденсат каби маҳсулотлар ишлаб чиқарилган. Шундан республикамиз санаят корхоналарига 1,6 миллион тонна полиэтилен етказиб берилиб, қарийб 2 миллиард долларлик импорт қисқартирилган. Шу билан бирга, 900 миллион долларлик 800 минг тонна полиэтилен экспорт қилинган.

Бугунги кунда “Шўртан газ-кимё” мажмуаси Қашқадарё вилояти ҳудудий маҳсулотининг 8 фоизини, санаятининг 17 фоизини таъминламоқда. Умуман, ушбу мажмуа мамлакатимизда газ-кимё ва полимер маҳсулотларини ишлаб чиқариш соҳаси ривожига, минглаб киши санаят корхоналарини барпо этишга асос бўлди. Масалан, тайёр пластмасса маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган кичик корхоналар сони қарийб 1 минг 700 тага етди. Ҳар бир корхонада ўртача 10 тадан ишчи ўрни яратилиб, камида 17 минг нафар аҳоли иш жойи билан таъминланган.

Бугун сизлар билан бирга “Шўртан газ-кимё” мажмуасининг ишлаб чиқариш қувватларини 3 баробар кенгайтириш имконини берадиган яна бир янги мажмуа қурилишига старт берамиз. Янги қуриладиган ушбу корхонада “Uzbekistan GTL” заводидида ишлаб чиқариладиган 430 минг тонна нафтини қайта ишлаш ҳисобидан йилга 380 минг тонна полиэтилен ва полипропилен тайёрланади. Яна мингта якин янги иш ўринлари яратилади. Натижада қўшимча 550 миллион долларлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Ўз навбатида, ана шу маҳсулотларни янада чуқур қайта ишлаш орқали 2 баробарча кўп истеъмол маҳсулотлари ишлаб чиқариш мумкин бўлади. Мисол учун, 100 миллион долларлик полимерлардан электротехника, қурилиш матери-

аллари, автомобиль санаяти ва бошқа соҳаларда йилга қўшимча 200 миллион долларлик харидордир маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Шунингдек, пластмасса ва ҳар хил турдаги қадоклаш буюмлари, сув таъминоти учун қувурлар ишлаб чиқариш кўпаяди. Яъни ушбу маҳсулотларни ишлаб чиқарадиган яна камида 1 минг 200 та янги хусусий корхона ва 12 мингта иш ўрни ташкил этилиши учун асос яратилади.

Ушбу янги лойиҳанинг қиймати 1,8 миллиард долларга тенг бўлиб, уни миллиялаштириш учун Россиянинг “Газпромбанк” и, Европанинг “Дойчебанк”, “Ландесбанк” каби банклари, Хитойнинг Давлат тараққиёт банки ва бошқа банклардан маблағлар жалб этилади.

Ана шу иккита янги завод ҳисобидан Шўртан мажмуасида республикамизнинг биринчи йирик газ-кимё кластерига асос солинади. Ушбу кластерда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ҳозирги 290 миллион доллардан 2025 йилда 1,8 миллиард долларга етказилади, яъни 6 баробар ошади.

“Uzbekistan GTL” заводи ва янги қуриладиган мажмуа ҳисобидан юртимизда табиий газни чуқур қайта ишлаш даражаси қарийб 2 баробар кўпайиб, ҳозирги 8 фоиздан 14 фоизга етади. Шунингдек, республикамизда полимер маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажми ҳам 2 баробар кўпаяди.

Ушбу кластер тизимидаги корхоналар 1 долларлик хом ашёдан, 10 долларлик юқори қўшилган қийматли тайёр маҳсулотлар яратади.

Янги мажмуалар нафақат ўзининг маҳсулоти, балки санаятнинг бошқа соҳаларида ишлаб чиқариладиган 100 миллион долларлик бутловчи ва эҳтиёт қисмлар учун ҳам бозор шакллантиради. Шу билан бирга, мазкур кластерда меҳнат қиладиган янги ишчилар ўз турмуш эҳтиёжлари учун ҳудуддаги хизматлар соҳаси ривожига ҳисса қўшиб, камида яна 100 миллиард сўмлик талабни яратади.

Умуман олганда, янги кластер ишга тушиши натижада Ўзбекистон санаяти технологик жиҳатдан бир неча қадам илгарилайди, десак, тўғри бўлади.

Янги кластер корхоналари нафақат нефть-газ-кимё соҳаси, балки республикамизнинг барча санаят тармоқлари учун технологик ва лойиҳалаштириш ечимлари бўйича яққол намуна бўлади. Биз бу орқали мазкур замонавий мажмуа атрофида янги юқори технологик хизматлар тизимини ташкил қилаемиз.

Албатта, янги корхоналар илм-фан ва инновациялар учун ҳам самарали майдонга айланади.

“Шўртан газ-кимё” кластеридидаги замонавий лаборатория ва жорий этилган илгор технологиялар ёш олимлар учун илмий изланишларни олиб бориш ҳамда янги инновация маҳсулотлар ва технологик жараёнларни яратишга катта имконият беради.

Хурматли тадбир иштирокчилари! Ушбу янги мажмуаларнинг ишга тушиши, ҳеч шубҳасиз, Қашқадарё вилояти иқтисодиёти ривожига ҳам сезиларли таъ-

сир кўрсатади. Воҳада санаят ишлаб чиқариш ҳажми 1,4 баробар ошади, ялпи ҳудудий маҳсулот эса 7 фоизга ўсади. Бу эса Қашқадарё вилоятининг умумий экспорт кўрсаткичини 2 баробар кўпайтириш имконини беради.

Очилини айтиш керак, Қашқадарё вилояти жуда бой хом ашё ресурсларига эга бўлишига қарамасдан, кўп йиллар давомида унинг тайёр санаят маҳсулоти ишлаб чиқаришдаги ҳиссаси паст бўлиб қолаётган эди. Шунинг учун охириги йилларда вилоятда маҳаллий санаятнинг тўқимачилик, қурилиш материаллари, чарм, электротехника, озиқ-овқат каби соҳаларида қиймати қарийб 9 триллион сўмлик 1 минг 700 тага якин лойиҳалар ишга туширилди. Натижада сўнгги уч йилда вилоятда тайёр маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳажми 1,3 баробар ошди.

Келгуси йилларда ҳам Қашқадарё вилоятини барча йўналишда ривожлантириш бўйича кенг қўламли режаларни ишлаб чиқариш ҳажми 1,3 баробар ошди. Мисол учун, Муборак газни қайта ишлаш заводида 135 миллион доллар эвазига олтингурт олиш қурилмасининг қуввати тикланади.

Энергетика соҳасида 1,3 миллиард доллар инвестициялар ҳисобидан, жами 1 минг 250 мегаваттга тенг электр энергияси ишлаб чиқарадиган янги қувватлар барпо этилади. Мисол учун, Ғузор туманида 2025 йилда қуввати 300 мегаватт бўлган қўш электр станцияси фойдаланишга топширилади. Талимаржон иссиқлик электр станциясида ҳар бири 900 мегаватт қувватга эга бўлган навбатдаги иккита буғ-газ қурилмаси ишга туширилади. Оқсу дарёсида умумий қуввати 24 мегаватт бўлган 3 та кичик гидро электр станцияси барпо этилади.

Ушбу янги қувватлар йилга 8 миллиард киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқариш ва 1,6 миллиард метр куб табиий газни тежаш имконини беради.

Шу билан бирга, вилоят учун “драйвер” бўлган маҳаллий санаят тармоқлари 900 га яқин лойиҳа доирасида 2,7 миллиард долларлик инвестициялар фаол жалб қилинади. Жумладан, Нишон, Касби, Миришкор ва Яқабоб туманларида — тўқимачилик, Китоёб, Қамаш, Деҳқонобод ва Чироқчи туманларида — қурилиш материаллари, Миришкор, Китоёб туманлари ва Қарши шаҳрида — чарм, электротехника санаяти, Шаҳрисабз шаҳри ва Қарши туманида — мебель, Чироқчи, Нишон ва Косон туманларида — озиқ-овқат санаяти бўйича лойиҳалар амалга оширилади.

Бугунги тадбиримизда қатнашаётган Ўзбекистоннинг хорижий давлатлардаги барча элчилари ҳам Қашқадарёда янги лойиҳаларни амалга оширишга фаол ҳисса қўшишлари учун жалб қилинди. Бунинг учун улар олдиндан вилоятга келиб, шаҳар ва туманларнинг иختисослашуви-ни, мавжуд имкониятларни, қандай истиқболли лойиҳалар кераклигини ўрганишди. Энди улар бу лойиҳаларни иштирок этиш ва бошқа янги лойиҳаларни ишлаб чиқариш учун ўзлари элчилик қиладиган давлатлардан хорижий ҳамкорларни ва за-

монавий технологияларни жалб этади.

Хурматли йиғилиш қатнашчилари! Ишончим комил, барпо этилаётган янги газ-кимё кластери мамлакатимиз санаяти ривожига қудратли туртки бериб, унинг юқалишига катта ҳисса қўшади.

Умуман, мамлакатимизда замонавий санаятни шакллантиришда биз кимё ва нефть-газ кимё соҳалари асосий “драйвер”лардан бўлиши учун амалий режаларни белгилаб олганмиз.

Сўнгги беш йилда бу соҳаларда 5 та йирик лойиҳа ишга туширилган бўлиб, йилга жаҳон бозоридида талаб юқори бўлган 450 миллион долларлик маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Энг муҳими, агар бу тармоққа олдин фақат давлат сармоя киритган бўлса, охириги йилларда эса соҳага хусусий сектор тўғридан-тўғри фаол кириб келмоқда. Масалан, “Навоийазот” да — Австрия, Германия, Хитой ва Туркия, Тошкент вилоятида — Россия компаниялари янги лойиҳаларни бошлади. Шунингдек, “хом ашёдан — тайёр маҳсулотгача” занжири доирасида юқори қийматли товарларни ишлаб чиқариш бўйича Тошкент, Навоий, Фарғона, Бухоро вилоятларида ва Устюртда яна 5 та кимё технологик кластерини ташкил этишни бошлади.

Мазкур кластерларда келгуси йилларда умумий қиймати 8 миллиард доллар бўлган 60 дан зиёд лойиҳа амалга оширилади. Ушбу лойиҳалар ҳисобидан йилга 180 турдаги 5 миллиард долларлик юқори қийматли маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Шунингдек, 1,2 миллиард долларлик маҳсулот экспорти ҳамда 5,5 триллион сўмлик бюджет тушумлари таъминланади. Энг муҳими, қўшимча 15 мингтадан зиёд янги иш ўринлари яратилади.

Азиз дўстлар!

Тўғриси, биз “Uzbekistan GTL” заводи лойиҳасини бошлаганимизда кўпчилик буни удадлашимизга шубҳа билан қараган эди. Лекин биз қатъий интилиш ва машаққатли меҳнатимиз билан, барчамиз биргаликда мураккаб синов ва қийинчиликларни енгиб ўтиб, мана шундай янги ва замонавий, юқори технологик мажмуани барпо этишга эришдик. Бу билан ҳар қанча фахрлансак, арзийди.

Айниқса, коронавирус пандемияси даврида хориждан мутахассис ва ускуналар келтириш, қурилиш майдонидида 10 мингдан ортик ишчининг соғлиги ва хавфсизлигини таъминлаш албатта осон бўлгани йўқ. Аммо ҳамжихатлик билан ўз вақтида амалга оширган зарур чора-тадбирларимиз натижада ишда ушбу муҳим лойиҳа бўйича иш пандемия даврида ҳам бирор кун тўхтамади.

Меҳнатқаш, сергайрат ва фидойи қурувчи ва муҳандислар, тажрибали мутахассислар, минглаб матонатли ишчилар карантин талабларига қатъий амал қилиб, узоқ вақт оиласи, яқинларидан оиласида ишлаб, ҳақиқий қаҳрамонлик намунасини кўрсатди, десак, ҳар томонлама тўғри бўлади.

Фурсатдан фойдаланиб, “Uzbekistan GTL” заводи қурилишида муносиб иштирок этган барча мутахассислар, фидойи қурувчи, муҳандис ва лойиҳачилар, ҳур-

матли хорижий ҳамкорларимизга чуқур миннатдорлик билдираимиз.

Мазкур улкан лойиҳага Хитой давлат тараққиёт банки, Корея Эксимбанки, Корея экспорт кредитларини суғурталаш корпорацияси, “Газпромбанк”, “РосЭксимбанк” сингари обрўли хорижий молиявий ташкилотлар муносиб ҳисса қўшганини мамнуният билан таъкидлаб ўтмоқчиман.

Лойиҳани амалга оширишда фаол иштирок этган ва бугунги тадбиримизда қатнашаётган меҳмонларимиз — “Air Products” компанияси президенти жаноб Сейфи Гасимига, “Hyundai engineering” компанияси президенти жаноб Ким Чанг Хагга, “Газпромбанк” бошқаруви раиси ўринбосарлари жаноб Алексей Матвеев ва жаноб Тигран Хачатуровга, “ЭКСАР” компанияси бош директори жаноб Никита Гусаковга, шунингдек, “Sasol Energy”, “Chevron”, “Haldor Topsøe” компаниялари ва бошқа хорижий ҳамкорларимизга, қурувчи ва пудратчилар, ишчи-ҳодимларга “Uzbekistan GTL” заводини барпо этишдаги фаол иштироки ва яқиндан қўллаб-қувватлашлари учун чуқур миннатдорлик билдираман.

“Шўртан газ-кимё” мажмуаси қуввати кенгайтиришга қаратилган лойиҳани амалга оширишда сизларга улкан зафарлар тилайман.

Қадрли дўстлар!

“Uzbekistan GTL” заводи ва “Шўртан газ-кимё” мажмуасини кенгайтириш бўйича лойиҳалар Янги Ўзбекистонда янги санаят даврини яратиш йўлидаги илк йирик қадамларимиздан биридир.

Ишончим комилки, сизлар билан бирга келгусида бу борада иқтисодиётимиз ривожига улкан ҳисса қўшадиган, унинг рақобатбардошлигини мустаҳкамлайдиган яна қўллаб-қувватлашлари муваффақиятли амалга оширамиз.

Биз қанча оғир бўлмасин, мамлакатимизни ривожланган давлат қаторига олиб чиқиб ва халқимиз учун муносиб турмуш даражасини яратиш йўлида маррани баланд олиб ишлаш ва яшашга ўргандик.

Ана шундай улғу мақсадларга қийинчиликлардан кўрқмасдан, янги билим ва технологияларни эгаллаб, барчамиз биргаликда ҳаракат қилиб, албатта эришамиз.

Янги йил оstonамизда эшик қоқиб турган ушбу қувончли лаҳзаларда, барча ютуқларимизнинг ижодкори ва бунёдкори бўлган меҳнатқаш, мард ва олижаноб халқимизга, санаят соҳасининг жонқуяр ва фидойи ишчи-ҳодимларига чуқур эътиром билан таъзим қиламан.

Фурсатдан фойдаланиб, сиз, азизларни, жумладан, хурматли хорижий меҳмонларимизни, янги заводи ишга туширишга муносиб ҳисса қўшган барча қурувчи ва ҳамкорларимизни кириб келаётган янги — 2022 йил билан чин дилдан самимий муборакбод этаман.

Янги йилда мана шундай қувончли кунларимиз янада кўп бўлсин!

Катта раҳмат сизларга.

Доимо соғ-омон бўлинглар!

Қашқадарёда глобал миқёсдаги ноёб завод ишга туширилди

(Давоми. Бошланishi 1-бетда).

Бундай улкан иншоотнинг ишлаши учун, албатта, катта ҳажмда энергия зарур. Заводда бу борада мустақил тизим барпо этилган. Яъни иш жараёнида ҳосил бўладиган бугдан йилга 650 миллион киловатт-соат электр энергияси олинади. Бу орқали завод ўзини ўзи электр билан таъминлайди. Шунингдек, яқиндаги “Шўртан газ-кимё” мажмуаси ва энди қуриладиган корхонага ҳам қувват етказиб беради. Бунинг эвазига тежалган электр энергияси хонадонлар ва тадбиркорларга йўналтирилади.

Давлатимиз раҳбари заводнинг бошқарув марказида бўлди. У ерда ишлаб чиқариш, мониторинг ва хавфсизликни таъминловчи бутун тизим бошқариб борилади. Уни Американинг Honeywell корпорацияси тренингда малака оширган ёшларимиз ишлатмоқда.

— Замонавий билимларни эгаллаб, чет тилларини ўрганиб, хорижда тажриба ошириб, мана шундай корхонада ишлаётганингизни қўриб, жуда хурсандман. Билимингиз — энг катта бойлигингиз. Мана, ҳозир қорақалпоғистонлик оператор йигит билан гаплагандим: ойлигим 15 миллион сўм, деди. Бундай ёшларимиз кўпайишини истардим. Бунинг учун бошқа тенгдошларингизни ҳам илгга, хунарга ундаб, ортингиздан эргаштиринг. Тошкент, Навоий, Фарғона, Бухоро вилоятлари ва Устюртда яна 5 та кимё технологик кластерини ташкил этишни бошлаганимиз. Уларда ким ишлайди? Сизларга ўхшаган ўзимизнинг қора кўзлар, — деди Президент улар билан суҳбатда.

Замонавий лаборатория, техник сув таъминоти иншооти ҳам кўздан кечирилди.

Завод атрофида ишлаб чиқаришни сателлит асосида ривожлантириш, ишчилар учун уй-жойлар, спорт ва маданият масканлари қуриш бўйича кўрсатмалар берилди.

Шу куни Қашқадарё вилояти Ғузор туманида “Uzbekistan GTL” заводининг очилиш маросими бўлди. Тадбирда Президент Шавкат Мирзиёев нутқ сўзлади.

— Бугун, Янги йил арафасида ушбу қутлуг воҳада мамлакатимиз санаятига яна бир ёрқин саҳифа очётган тарихий воқеага гувоҳ бўлиш барчамизга чексиз қувонч бағишлайди. Бундай улкан мажмуани қурилиши кейинги йилларда санаят ривожини янги босқичга олиб чиқиб бўйича амалга ошираётган сиёсатимиз натижаси, десак, тўғри бўлади, — деди давлатимиз раҳбари.

Ушбу завод мамлакатимизда ва умуман, минтақамизда нефть-газ-кимё санаяти соҳасидаги энг йирик корхонадир. Мажмуада йилга 3,6 миллиард метр куб табиий газ қайта ишланиб, қиймати 1 миллиард доллардан зиёд бўлган 1,5 миллион тонна тайёр суоқ маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Жумладан, 307 минг тонна авиакеросин, 724 минг тонна дизель ёқилгиси, 437 минг тонна нафта, 53 минг тонна суолтирилган газ тайёрланади.

Ушбу маҳсулотлар ҳисобига, йилга 500 миллион долларлик импорт ўрни қопланади, 200 миллион долларлик экспорт ва 2 триллион сўмлик солиқ тушумлари таъминланади.

Натижадорлик жиҳатидан айтганда, бу ерда та-

бийларга 3 баробар юқори қийматли тайёр маҳсулотларга айлантирилади. Хусусан, авиакеросин жуда тоза ва сифатли бўлиб, энг замонавий самолётларга мўлжаллангани учун унга ҳаммиша талаб бор. Заводда ишлаб чиқариладиган дизель ёқилгиси ҳам камида “Евро-6” стандартларига мос бўлади. Бу маҳсулотлар мамлакатимиздаги логистика марказларини ривожлантириш ва авиация хабарларини ташкил қилишга мустаҳкам замин яратади.

Халқаро энергетика агентлиги ҳисоб-китобларига кўра, GTL маҳсулотларини ишлаб чиқариш 2030 йилга бориб 2 баробар ўсади. Шу боис янада юқори қўшилган қийматли бошқа турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳам режалаштирилган. Жумладан, завод негизда алкил-бензол, бутен ва гексен, синтетик мойлар, малеин ангидрид, эмulsion қўшимчалар, катализаторлар каби маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича қиймати 620 миллион доллар бўлган 6 та лойиҳа амалга оширилши мўлжалланган. Бу яримтайёр маҳсулотлар кимё ва маиший кимё, текстиль, чарм ва мебель, қурилиш материаллари ва электротехника каби соҳаларда кенг қўлланилади.

Президентимиз бугунги кунда бутун дунё “яшил иқтисодиёт”га ўтаётгани, савдо-сотикада бу борада талаблар кўяётганини қайд этди. “Uzbekistan GTL” маҳсулотлари эса жаҳондаги энг юқори экологик талаблар ва стандартларга тўлиқ жавоб беради. Бу ерда тайёрланадиган синтетик ёқилги аъънавий ёқилгиларга нисбатан 40 фоиз кам чикинди ва зарарли газ ҳосил қилади. Бунинг ҳисобидан йилли-

га 13 минг 500 тонна зарарли газларнинг ҳавога тарқалишига йўл қўйилмайди.

— Завод ишга тушганидан кейин жами 1 минг 300 та мутахассис юқори даромадли, доимий иш ўрнига эга бўлади. Мени қувонтирадигани, завод қурилишида қатнашган мутахассисларнинг қарийб 80 фоизи ўзимизнинг маҳаллий кадрлар, янгича ишлашга чанқоқ ёшлар. Бу тажриба келгусида мамлакатимизда янги санаят объектларини ўз кучимиз билан барпо этишда, албатта, жуда керак бўлади. Бу ёшлар — Янги Ўзбекистон ёшлари. Улар миллий санаятимиз раванкига муносиб ҳисса қўшиб, бу йўлда “олтин фонд”имизга айланади, — дея таъкидлади Шавкат Мирзиёев.

Ўқув дастурларини замонавий талаблар асосида қайта қўриб чиқиш, талабалар амалиётини шу заводида ташкил этиш бўйича кўрсатмалар берилди.

Маросимда “Uzbekistan GTL” заводининг техник директори Марсель Юрген Краузе, “Hyundai Engineering” компанияси президенти Ким Чанг Хаг, “Газпромбанк” бошқаруви раиси ўринбосари Алексей Матвеев, “Air Products” компанияси президенти Сейфи Гасеми сўзга чиқиб, янги заводнинг тарихий аҳамиятини

